

กฎหมายกับธุรกิจประกันภัยต่อ

นางสาวนฤมล ตีมีชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

I17252933

LAW CONCERNING REINSURANCE BUSINESS

Miss. Narumon Deemeechai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirments

For the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-891-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

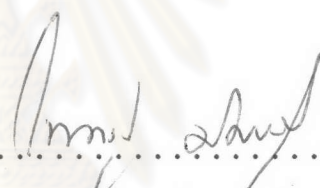
กฎหมายกับธุรกิจประกันภัยต่อ
นางสาวนฤมล ตีมีชัย
นิติศาสตร์
รศ.ประสิทธิ์ งามวิไลกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

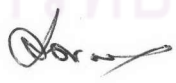

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ งามวิไลกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์สุรัชย์ ศิริวัลลภ)

.....กรรมการ
(อาจารย์เปรม ศาสตร์ยังกุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์กมลวรรณ กীরดีสมิท)

นฤมล คิมชัย : กฎหมายกับธุรกิจประกันภัยต่อ (LEGAL CONCERNING REINSURANCE BUSINESS) อ.ปริญญา : รศ.ประสิทธิ์ โสวิไลกุล, 202 หน้า. ISBN 974-583-891-8

การประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งใช้เงินทุนจำนวนมาก จำเป็นต้องทำประกันภัยกับบริษัทประกันภัย ซึ่งก็เกินกว่าความสามารถของบริษัทประกันภัยที่จะรับเสี่ยงภัยไว้เองทั้งหมด ดังนั้น การประกันภัยต่อจึงเข้ามามีบทบาทในธุรกิจประกันภัย เนื่องจากไม่มีการบัญญัติกฎหมายประกันภัยต่อไว้ การวิจัยจึงมุ่งศึกษากฎหมายที่นำมาใช้บังคับกับการประกันภัยต่อ นโยบายของรัฐที่ใช้ในการควบคุม กำกับดูแล และส่งเสริมธุรกิจประกันภัยต่อ ว่ามีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการพัฒนาธุรกิจประกันภัยต่อให้เจริญก้าวหน้าและมั่นคงหรือไม่ โดยใช้วิธีวิจัยเอกสาร

จากการศึกษาวิจัยพบว่า หลักกฎหมายที่นำมาใช้บังคับกับการประกันภัยต่อ ได้แก่ หลักกฎหมายประกันภัยเท่าที่นำมาใช้บังคับได้เท่านั้น หลักกฎหมายเกี่ยวกับสัญญา และประเพณีปฏิบัติของการประกันภัยต่อซึ่งปฏิบัติกันจนเป็นหลักสากล

เนื่องจากปัจจุบัน ธุรกิจประกันภัยมีการเอาประกันภัยต่อออกไปต่างประเทศมากกว่า การเอาประกันภัยต่อภายในประเทศ เพราะบริษัทประกันภัยส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ทำให้ไม่สามารถรับเสี่ยงภัยที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยสูงได้หมด จึงเอาประกันภัยต่อไปยังผู้รับประกันภัยต่อต่างประเทศ แต่มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และประมวลกฎหมายรัชฎากร ซึ่งรัฐใช้ควบคุม กำกับดูแล ใช้บังคับเฉพาะบริษัทประกันภัยภายในประเทศเท่านั้น ไม่มีมาตรการใดในการกำกับดูแล บริษัทประกันภัยและนายหน้าประกันภัยต่อต่างประเทศเลย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาธุรกิจประกันภัยต่อ ดังนั้น แนวทางในการแก้ไขปัญหาก็คือ รัฐควรให้ความสำคัญและพัฒนาธุรกิจประกันภัยต่ออย่างจริงจัง โดยปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และประมวลกฎหมายรัชฎากร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยต่อ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาธุรกิจประกันภัยต่อ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิตินิติศาสตร์
ภาควิชา.....
นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา 2536.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C270346 : MAJOR LAW
KEY WORD: LAW / REINSURANCE

NARUMON DEEMEECHAI : LAW AND REINSURANCE BUSINESS. THESIS
ADVISOR : ASSO.PROF. PRASIT COWILAIGUL, 202 pp. ISBN 974-583-891-8

To undertake a large business, which requires a great number of capital investment, the business enterprise needs to insure its business with an insurance company. as the insurance responsibility carries a risk beyond the capability of the insurance company to assume alone, the reinsurance business has started its role in the insurance business. There is no law provided to govern the reinsurance business. This research is designed to study the laws government reinsurance business and the government policy which is employed to control, supervise and promote the reinsurance business whether they are appropriate and adequate to develop and promote the reinsurance business for growth and stability. The research methodology is made through a document study

The study revealed that The governing statutory principles enforced against reinsurance include the insurance principles which are still effective, laws related to contracts and the traditional practices of reinsurance business which are accepted internationally.

In fact, many insurance businesses presently prefer to reinsure their risk internationally, rather than domestically, because most of the local insurance companies are too small to assume the risk with a great sum insure. Thus, reinsurance is made with overseas insurance firms. With respect to the legal measures, the insurance against Loss Act, B.E. 2535, The life Assurances Act, B.E. 2535, and the revenue Codes, which are the governing hands of the government, are applicable to control and supervise specifically, the domestic insurance companies. There is no measure to supervise and control foreign insurance companies and overseas reinsurance brokers. Therefore, it is a barrier against development of reinsurance business. The conceptual insolution is that the government should give priority to the development of reinsurance business through amendment of the insurance against loss, B.E. 2535, the Life Assurance Act, B.E. 2535 and the Revenue Codes with respect to coordination between reinsurance and the development of reinsurance business.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ซ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
สมมติฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์	5
2. บทบาท ความจำเป็น ประวัติ วิธีการ และแบบของการ ประกันภัยต่อ	6
บทบาทของการประกันภัยต่อ	6
ความจำเป็นในการประกันภัยต่อ	7
- ความจำเป็นทางด้านกฎหมาย	7
- ความจำเป็นทางด้านเทคนิค	9
ประวัติการประกันภัยต่อ	10
วิธีการทำประกันภัยต่อ	15

บทที่

หน้า

- บริษัทรับประกันภัยโดยตรง	15
- บริษัทรับประกันภัยต่อโดยอาชีพ	15
- นายหน้าประกันภัยต่อ	15
แบบของการประกันภัยต่อ	20
- การประกันภัยต่อแบบเฉพาะราย	20
- การประกันภัยต่อแบบทำสัญญาล่วงหน้า	23
- สัญญาประกันภัยต่อที่กำหนดสัดส่วนแน่นอน	24
ก. Quota Share Treaty	25
ข. Surplus Treaty	26
ค. Facultative Obligatory Treaty	28
- สัญญาประกันภัยต่อที่ไม่กำหนดสัดส่วนแน่นอน	29
ก. Excess of Loss	29
ข. Stop Loss	31
ค. Aggregate Excess of Loss	31
- การประกันภัยต่อแบบการรวมกลุ่ม	32
3. หลักกฎหมายสำคัญที่ใช้ในสัญญาประกันภัยต่อ	34
ความหมายของการประกันภัยต่อ	34
เปรียบเทียบสัญญาประกันภัยต่อกับสัญญาประกันภัย	43
หลักกฎหมายที่บังคับใช้ในสัญญาประกันภัยต่อ	46
- หลักกฎหมายนิติกรรมสัญญา	46
- หลักกฎหมายประกันภัย	48
- ประเพณีปฏิบัติในการประกันภัยต่อ	51

บทที่

หน้า

อายุความสัญญาประกันภัยต่อ	56
ก. ความหมายของอายุความ	56
ข. การนับอายุความของสัญญาประกันภัยต่อ	57
4. นิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในสัญญาประกันภัยต่อ	61
บุคคลที่เกี่ยวข้องในสัญญาประกันภัยต่อ	62
- นิติสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัยต่อกับผู้ รับประกันภัยต่อ	63
- นิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าประกันภัยต่อกับผู้เอา ประกันภัยต่อ	66
- นิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าประกันภัยต่อกับผู้รับ ประกันภัยต่อ	71
- นิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าประกันภัยต่อกับนายหน้า ประกันภัยช่วง	75
- นิติสัมพันธ์ระหว่างนายหน้าประกันภัยช่วงกับ ผู้รับประกันภัยต่อ	79
- นิติสัมพันธ์ระหว่างผู้รับประกันภัยต่อกับผู้เอา ประกันภัย	79
5. นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ	81
นโยบายเกี่ยวกับการควบคุมการประกันภัยต่อ	81
- การควบคุมตามประกาศนายทะเบียน เรื่อง การประกันภัยต่อ ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2536	90

บทที่

หน้า

- การควบคุมการจัดสรรเงินสำรองเพื่อการ เสี่ยงภัย	93
- การควบคุมการออกใบอนุญาตให้เป็นนายหน้า ประกันภัยต่อ	93
- การควบคุมทางด้านอัตราภาษี	98
บรรยายเกี่ยวกับการกำกับดูแลการประกันภัยต่อ	101
- การกำกับดูแลค่าบาเหน็จในสัญญาประกันภัยต่อ	101
- การกำกับดูแลให้บริษัทประกันภัยได้รับความ คุ้มครองจากการเอาประกันภัยต่ออย่างเพียงพอ และเหมาะสม	103
- การกำกับดูแลให้บริษัทประกันภัยได้เอาประกัน ภัยต่อบริษัทประกันภัยต่างประเทศที่มีฐานะ ทางการเงินที่มั่นคง และมีการปฏิบัติงานที่เชื่อถือ ได้	104
บรรยายเกี่ยวกับการส่งเสริมการประกันภัยต่อ	106
- วิเคราะห์การรับประกันภัย ฐานะการเงิน และ สัญญาประกันภัยต่อ	107
- ส่งเสริมให้มีการประกันภัยต่อในประเทศ	107
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	115
เอกสารอ้างอิง	121
ภาคผนวก	128
ประวัติผู้เขียน	201

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แผนภูมิแสดงการทำประกันภัยต่อวิธีที่ 1 และวิธีที่ 2.....	17
ตารางที่ 2	แผนภูมิแสดงการทำประกันภัยต่อวิธีที่ 3.....	18
ตารางที่ 3	แผนภูมิแสดงการทำประกันภัยต่อวิธีที่ 3.....	19
ตารางที่ 4	แบบของการประกันภัยต่อ.....	33
ตารางที่ 5	สถิติเบี้ยประกันภัยจ่ายจากการเอาประกันภัยต่อของบริษัท ประกันวินาศภัย.....	109
ตารางที่ 6	สถิติเบี้ยประกันภัยจ่ายจากการเอาประกันภัยต่อต่างประเทศ ของบริษัทประกันวินาศภัย.....	110

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความอนุเคราะห์และช่วยเหลือจากท่านอาจารย์รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ วัฒนวิไลกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่าน ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนมาโดยตลอด

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์สุรัชย์ ศิริวัลลภ ท่านอาจารย์เปรม ศาสตร์ยังกุล และท่านอาจารย์กมลวรรณ กীরตสมิต ที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอาจารย์รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา คุณอาทร ตันติรานนท์ คุณสุวรรณ ปิยะภาณี และคุณบวรพงษ์ พร้อมถกกล ตลอดจนทุกท่านซึ่งมิได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ซึ่งได้ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนตลอดเวลา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นฤมล ตีมีชัย